

บทที่ 1

คำนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงการพัฒนาที่ผ่านมา แม้จะปรากฏว่าประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย รวมทั้งประเทศไทยจะได้มีความพยายามที่จะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และช่องว่างทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การเมืองการปกครองระหว่าง เมืองกับชนบทให้ลดน้อยลงโดยมุ่งงบประมาณ ไปในเรื่องของการพัฒนาวัตถุต่าง ๆ เช่น ถนน อาคารบ้านเรือน เชื้อเพลิง เป็นต้น แต่ผลจากการพัฒนาเหล่านี้กลับเพิ่มความกว้างของช่องว่างให้มากขึ้นอีก และเป็นการสร้างปัญหาอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น การพัฒนาชนบทมีเพียงบางท้องที่ ไม่มีการแพร่กระจายการพัฒนาให้ทั่วถึงกัน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันเองตามท้องที่ต่าง ๆ ในชนบท กวกรพัฒนาชนบททำให้เกิดการหวังพึ่งรอคอยความช่วยเหลือจากภายนอก ประชาชนกลายเป็นผู้ที่พิการทางความคิด ไม่กล้าแม้แต่จะคิดแก้ปัญหาของตนเอง เพราะความไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของตน รวมทั้งปัญหาที่ติดตามมาจากการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ โดยขาดการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง และนำมาใช้ในขณะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยังไม่ดีพอ ทำให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่ เช่น ปัญหาสารเคมีที่ตกค้างในผลผลิต และอันตรายที่ได้รับจากสารเคมี เป็นต้น ซึ่ง าทพนา พล เอกเปรม ดิณสุลานนท์ นายกรัฐมนตรีคนที่ 16 ของประเทศไทย ได้อยอมรับว่า แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมาเน้นล้ม เหลว (ทองอยู่ แก้วไทรชะ, 2524: 35) เนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับต่าง ๆ เหล่านี้เน้นแต่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจ และละเลยการพัฒนาคุณภาพของประชาชน ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปไม่ได้ซ้ำ

แนวความคิดในการพัฒนาประเทศที่เน้นการพัฒนาคุณภาพของประชาชนนี้ ทำให้นักบริหารและนักวิชาการสาขาต่าง ๆ หันมาสนใจศึกษาค้นคว้า และวิจัยเกี่ยวกับ เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนควบคู่ไปกับการให้การศึกษาดลอดชีวิตแก่ประชาชนในทุกระดับ (ประยูรศรีประสาธน์ และนิรมล สันติวิมล, 2525: 35) เพื่อช่วยให้เขาสามารถดำเนินชีวิตไปได้ อย่างราบรื่น และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ท่ามกลางสังคมที่สับสนวุ่นวาย แกร่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน เช่นนี้ ทุกคนย่อมจะต้องต่อสู้ดิ้นรนช่วยเหลือและแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อต้องแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่นนี้ก็ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงการตัดสินใจไปได้ การตัดสินใจแก้ปัญหามนุษย์ย่อมต้องอาศัยข้อมูลมาพิจารณาทั้งในด้านการกระทำและในด้านการวางแผนต่าง ๆ เพื่อให้ผลแห่งการกระทำนั้นส่งผลสะท้อนกลับที่เป็นผลดีต่อผู้ที่กระทำ ซึ่งข้อมูลที่น่ามาคิดและตัดสินใจแก้ปัญหานี้อาจจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ สถานการณ์ และปรัชญาชีวิตของแต่ละคน หากว่าประชาชนสามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ดี โดยอยู่ในกรอบของศีลธรรม มนุษยธรรม และสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลแล้ว ก็จะนำไปสู่ความสุข และสามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ สามารถพัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศในที่สุด

นอกจากที่กล่าวมาแล้วว่าการพัฒนาคุณภาพประชากรจะเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาประเทศ ประเทศใดที่มีประชาชนได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นก็ประสบความสำเร็จในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะว่าการพัฒนาประเทศไม่ว่าในด้านใดต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญ และกระบวนการที่สำคัญที่สุดในการพัฒนากำลังคนก็คือกระบวนการทางการศึกษานั้นเอง (จุมพล วิเชียรศิลป์, 2518: 1)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524: 241) ได้ระบุนโยบายหลักของการพัฒนาคุณภาพของประชากรไว้ดังนี้

“ส่งเสริมสุขภาพ อนามัย และเสริมสร้างสติปัญญาขั้นพื้นฐานของประชากรทางด้านสาธารณสุข และการศึกษา เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง และมีสติปัญญาความสามารถในการประกอบอาชีพ ให้มีความเท่าเทียมกันในแบบของคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น รวมทั้งมีระเบียบ วินัย มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบ”

จะเห็นได้ว่านโยบายส่วนรวมในด้านการพัฒนาคุณภาพของประชากรนั้น มุ่งเน้นให้ประชากรที่อยู่ในระบบ โรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนมีลักษณะของคนที่ดี คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2520: 10) ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ, 2524: 1)

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กรมวิชาการ, 2523: 7) และในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับ 3-4 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2523: 1)

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า "การคิดเป็น" นั้นเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพประชากรทั้งที่อยู่ในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 แผนการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรการเรียนการสอนระดับต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชากรให้เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ โดยเน้นกระบวนการทางการศึกษาให้กับประชาชนทุกชนชั้น ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน งานทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ของประชาชน ที่เน้นในเขตชนบทยากจน 37 จังหวัด เขตชุมชนหนาแน่น เขตเมืองหลัก และการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในด้านปัจจัย 4 และได้รับการศึกษา ข่าวสาร ข้อมูลที่ทันสมัยอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526: 131)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเป็นคนคิดเป็นตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับต่าง ๆ นั้น เห็นว่า ยังทำได้ไม่ทั่วถึง และยังไม่กว้างขวางเท่าที่ควร อีกทั้งการเรียนการสอนยังเน้นด้านเนื้อหาวิชาอยู่ เพราะยังมีความคิดเห็นขัดแย้งกันในหลักการเรื่อง "คิดเป็น" (อุ้นดา นพคุณ, จันทร์เพ็ญ เข็พอาพิช และปทีป เมธาคูณวุฒิ, 2526: 167-168) ทั้งนี้เพราะความหมายและขอบเขตของคำว่า "คิดเป็น" นี้ยังมีปัญหาอยู่มาก (อุ้นดา นพคุณ, 2526: 19) อีกประการหนึ่ง เรื่องของการคิดเป็นนี้เป็นเรื่องที่กำลังเกิดขึ้นในเมืองไทย และถึงแม้ว่าจะมีคนหันมาสนใจมากขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังไม่มี การสรุปขอบเขตของคำนี้ไว้อย่างแน่นอน งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงก็ยังมีน้อยมาก เท่าที่ปรากฏมีอยู่ประมาณ 4 เรื่อง คือ เรื่องการสร้างแบบวัด "คิดเป็น" ของบุญสม ครุฑทหา ไข้กุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3 และ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยเรื่องคุณลักษณะของประชากรในกรุงเทพมหานคร ตามเป้าหมายทางการศึกษา : สภาพปัจจุบันและแนวโน้มของ อุ้นดา นพคุณ, จันทร์เพ็ญ เข็พอาพิชและปทีป เมธาคูณวุฒิ งานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง

การ "คิด เป็น" ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานครของ ดร.รองพจน์ รุกขวิบูลย์ ซึ่งงานวิจัย ทั้งสามเรื่องนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่อยู่ในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนในเขต กรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกัน และมีการศึกษาในเรื่องนี้อีกโดยเปลี่ยนไปศึกษาในส่วนภูมิภาค บ้างก็มีเพียงเรื่องเดียวคือ งานวิจัยของ สายสมร ทองคำ ที่ศึกษากระบวนการสอนเพื่อสร้าง ลักษณะคิด เป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่โรงเรียนบ้านเขื่อนสุนทร อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เท่านั้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึง มีความเห็นว่าจะได้มีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวกับมโนทัศน์การคิดเป็นในประชากร กลุ่มอื่นบ้าง ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบการเลือกใช้แหล่งข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน โดยแบ่งประเภทของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหานั้นมี 3 แหล่งคือ แหล่ง ข้อมูลด้านตนเอง แหล่งข้อมูลด้านชุมชนและสังคม แหล่งข้อมูลด้านวิชาการของนักเรียนในระบบ โรงเรียนและนักศึกษาผู้ใหญ่ นอกระบบโรงเรียนในเขต เมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นภาคที่มีประชากรอาศัยอยู่ถึง 1 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศ แต่กลับเป็นภาคที่มี ความเสมอภาคทางการศึกษาดำกว่าทุกภาค (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2522: 104) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ประชาชนอย่างแท้จริงตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ที่ ประชาชนทุกคนพึงจะได้รับ และเพื่อพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์ และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการเลือกใช้แหล่งข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน จำแนกตามประเภทการศึกษา ระดับการศึกษา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา ของนักเรียนในระบบโรงเรียน กับนักศึกษาผู้ใหญ่ นอกระบบโรงเรียน

สมมุติฐานการวิจัย

การศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนตามหลักสูตรที่กำหนดจุดมุ่งหมายที่ให้กระบวนการทางการศึกษา เป็นกระบวนการ เพื่อพัฒนาคนให้เกิดการเรียนรู้ คิด เป็น

ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะแตกต่างกันอยู่ที่การศึกษาในระบบโรงเรียน
 ยังคงเน้นด้านเนื้อหาวิชา ข้อมูลสถิติเสียเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่การศึกษานอกระบบโรงเรียน
 โดยส่วนใหญ่เน้นในเรื่องการฝึกทักษะ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงอาชีพ การให้ความรู้เพื่อ
 เพิ่มผลผลิต การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การให้ความรู้ด้านสุขอนามัย การเพิ่มพูนความ
 สามารถในการอ่าน อย่างไรก็ตามก็ยังคงเน้นให้ประชาชนรู้จักคิด และแก้ปัญหา โดยให้คำนึงถึง
 กระบวนการคิดซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบของแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหา
 อย่างน้อย 3 แหล่งคือ แหล่งข้อมูลด้านตนเอง แหล่งข้อมูลด้านชุมชนและสังคม แหล่งข้อมูลด้าน
 วิชาการ ซึ่งจะเลือกใช้แหล่งข้อมูลแตกต่างกันออกไปตามสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม
 ประเพณี ค่านิยม ที่ได้รับการสืบทอดและปลูกฝังอยู่ในจิตสำนึกของแต่ละคน

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศประมาณ 80% ประกอบอาชีพทางการเกษตร
 และอาศัยอยู่ในชนบท โดยจะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมกัน รู้จักกัน
 นัยถือกัน เสมือนญาติ อยู่ภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมเดียวกัน การติดต่อสื่อสารต่างๆ
 ก็แผ่กระจายได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นการคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันต่าง ๆ ประชาชนจึง
 ค่อนข้างจะใช้แหล่งข้อมูลด้านตนเองและชุมชน เป็นหลัก เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นมาก
 กว่าคนในเขตเมือง

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว บิดามารดา ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูใกล้ชิดกับเด็ก
 มากที่สุด และเป็นระยะเวลาานกว่าบุคคลอื่น ๆ มากที่สุด จึงเป็นเสมือนแบบอย่างของเด็ก ๆ จะ
 เลียนแบบและเอาอย่าง หากเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมคนใกล้ชิดที่ดี มีบิดามารดาที่มีความรู้มีการศึกษา
 โดยเฉพาะในระบบโรงเรียนมามากและมีเวลาให้กับลูก ๆ เด็กก็จะมีโอกาสเรียนรู้ ได้รับการ
 สั่งสอน ฝึกฝน ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ฯลฯ ตามเนื้อหาวิชาที่ได้รับการศึกษามา ซึ่งรวมไป
 ถึงวิธีการคิดแก้ปัญหา ส่วนใหญ่แล้วคนที่ตนเองและบิดามารดามีระดับการศึกษาในระบบโรงเรียน
 สูงกว่าจะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการมากกว่าผู้ที่ตนเองและบิดามารดามีระดับการศึกษาค่ำ
 กว่า

ดังนั้น ในการทำวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. นักเรียนในระบบโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการมากกว่านักเรียนในระบบโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน
2. นักเรียนในระบบโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการมากกว่านักเรียนในระบบโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
3. นักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการมากกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
4. นักเรียนในระบบโรงเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการมากกว่านักเรียนในระบบโรงเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
5. นักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาสูงกว่า จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการมากกว่านักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียนที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
6. นักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านชุมชนมากกว่านักเรียนในระบบโรงเรียน
7. นักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านตนเองมากกว่านักเรียนในระบบโรงเรียน
8. นักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน จะเลือกใช้แหล่งข้อมูลครบสามด้านมากกว่านักเรียนในระบบโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะประชากรนักเรียนที่อยู่ในระบบโรงเรียน และประชากรนักศึกษาคณะครูใหญ่ในระบบโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็น

เมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ซึ่งได้แก่

1.1 ประชากรนักเรียนในระบบโรงเรียน

1.1.1 ประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.1.2 ประชากรนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2 ประชากรนักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน

1.2.1 ประชากรนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 3 เฉพาะที่เป็นชาวवास ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 ประชากรนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 4 เฉพาะที่เป็นชาวवास ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการ แหล่งข้อมูลด้านชุมชน แหล่งข้อมูลด้านตนเอง เพื่อประกอบการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของนักเรียนในระบบโรงเรียน และนักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการเลือกใช้แหล่งข้อมูลครบสามด้าน เพื่อประกอบการคิด และตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนในระบบโรงเรียน และนักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการเลือกใช้เหตุผล หรือแหล่งข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาในแต่ละสภาพการณ์ ผู้ตอบอาจจะไม่เลือกใช้เหตุผลหรือแหล่งข้อมูลที่กำหนดให้เลย หรือผู้ตอบอาจจะเลือกใช้หลาย ๆ เหตุผลหรือหลาย ๆ แหล่งข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาก็ได้

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรได้ตอบแบบวัดที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนในระบบโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2528 ในเขตเมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ ระดับ 3-4 ปีการศึกษา 2528 ในเขตเมืองหลักของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการ หมายถึง คະแนมรวมที่ได้จากการเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านวิชาการ ในการตอบแบบวัดการเลือกใช้แหล่งข้อมูล เพื่อประกอบการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

การเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านชุมชน หมายถึง คະแนมรวมที่ได้จากการเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านชุมชน ในการตอบแบบวัดการเลือกใช้แหล่งข้อมูล เพื่อประกอบการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

การเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านตนเอง หมายถึง คະแนมรวมที่ได้จากการเลือกใช้แหล่งข้อมูลด้านตนเอง ในการตอบแบบวัดการเลือกใช้แหล่งข้อมูล เพื่อประกอบการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

การเลือกใช้แหล่งข้อมูลครบสามด้าน อันเป็นความเชื่อพื้นฐานของมโนทัศน์ "คิดเป็น" หมายถึง คະแนมรวมที่ได้จากการเลือกใช้แหล่งข้อมูลครบทั้งสามแหล่งคือ แหล่งข้อมูลด้านวิชาการ แหล่งข้อมูลชุมชน และแหล่งข้อมูลตนเอง ในการตอบแบบวัดการเลือกใช้แหล่งข้อมูล เพื่อประกอบการคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง การศึกษาของบิดามารดาที่อยู่ในระดับต่าง ๆ กันคือ

บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับสูง หมายถึง บิดามารดาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับปานกลาง หมายถึง บิดามารดาที่จบการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

บิดามารดาที่มีการศึกษาระดับต่ำ หมายถึง บิดามารดาที่จบการศึกษาระดับ
ประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า รวมทั้งบิดามารดาที่ไม่ได้รับการศึกษา

ระดับหลักสูตร หมายถึง การศึกษาในระดับชั้นที่มีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกัน ซึ่งมี
2 ระดับหลักสูตร

ระดับหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ระดับหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 6 และหรือการศึกษา
ผู้ใหญ่ระดับ 3

ระดับหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ ระดับหลักสูตรมัธยมศึกษาปีที่ 3 และหรือ
การศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 4

เขตเมืองหลัก หมายถึง เขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 กำหนดให้จังหวัดขอนแก่น เป็นเมืองหลัก เมืองหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบลักษณะการเลือกใช้แหล่งข้อมูล เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของนักเรียนในระบบโรงเรียน และนักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียน ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องตรวจสอบและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนของหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนในระบบโรงเรียนและนักศึกษาผู้ใหญ่ในระบบโรงเรียนมีความสามารถในการเลือกใช้แหล่งข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน อันเป็นความเชื่อพื้นฐานของการคิดเป็น ตรงตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น